

§ 11**Tutustuminen lasten ja nuorten hyvinvointia edistävään Islannin malliin**

Johtava asiantuntija, hyvinvointikoordinaattori Arja Iho 29.1.2020
Sivistysjohtaja Juha-Pekka Lehmus 25.2.2020:

Raisiolaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila on kehittynyt monella indikaattorilla mitattuna huonompaan suuntaan valtakunnallisen kouluterveyskyselyn tulosten perusteella. Samaa kehitystä osoittaa lasten ja nuorten sosiaali- ja lastensuojelupalveluiden tarve. Lastensuojeluilmoitusten, lastensuojelun avopalveluasiakkaiden ja kiireellisten sijoitusten määrä on kasvanut nopeasti. Huostaanottojen määrä on pysynyt korkealla tasolla, vaikka tavoitteena on ollut vähentää raskaiden palveluiden tarvetta kohdistamalla lisää resursseja ehkäiseviin sosiaali- ja terveystalouteihin sekä oppilashuollon palveluihin. Lisäämällä resursseja nykyiseen kaltaiseen palvelutuotantoon, tavoiteltua hyvinvoinnin paranemista ja raskaiden palveluiden tarvetta ei saavuteta.

Islanti kamppaili saman tyyppisten ongelmien kanssa vuosituhaten vaihteissa. Islantilaiset nuoret joivat alkoholia ja tupakoivat eniten Euroopassa. Nuoret viettivät aikaa kaupungilla ja ulkona myöhäiseen yöhön, aiheuttivat häiriötä muille ja vahingoittivat omaa terveyttään ja hyvinvointiaan.

Islannissa päätettiin ryhtyä muuttamaan vallitsevaa kulttuuria lasten, nuorten ja heidän perheidensä kanssa yhdessä. Pitkäjänteisellä, jatkuvasti arvioitavalla työllä onnistuttiin kääntämään kehitys päinvastaiseen suuntaan. Nyt Islanti on maa, jossa nuoret käyttävät päihteitä vähemmän ja harrastavat koulutyön lisäksi enemmän organisoitua toimintaa kuin muualla Euroopassa. Islannissa-kin joudutaan koko ajan arvioimaan toiminnan tehokkuutta, koska maailma muuttuu koko ajan eivätkä hyvät toimintatavat pysy ilman jatkuvaa kehittämistä.

Islannissa keskeisiä toimintaperiaatteita on ollut sopia yhteistyössä vanhempien kanssa ikäkausien mukaiset kotiintuloajat lapsille ja nuorille sekä sopimus, että vanhemmat viettävät aikaa lastensa kanssa. Tämän lapset ovat kokeneet hyvin myönteisenä. Harrastusseurojen kanssa on sovittu harrastustoiminnan järjestämisestä suoraan koulupäivän jälkeen. Seurat hakevat lapset ja nuoret koulusta. Harrastuksia on eri liikuntalajeista, musiikki-, taide- ja käden taitoihin. Islannissa tutkimukset osoittavat, että koulutyön lisäksi toteutettu, säännöllinen ja organisoitu harrastustoiminta edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja ehkäisee päihteiden ja nikotiinituotteiden käyttöä. Vanhempia puolestaan tuetaan yhteisillä pelisäännöillä ja sopimuksilla sekä tarjotaan taloudellista tukea harrastusmaksuihin ilman taloudellista tarveharkintaa.

Islannissa myös nähtiin toiminnan jatkuvan arvioinnin ja tutkimisen tarve ensiarvoisen tärkeäksi. ICRSA tutkimuslaitos (The Icelandic Centre for Social

Research and Analysis) tekee jatkuvaa selvitystä toiminnan tuloksellisuudesta ja raportoi kunnille tuloksista useita kertoja vuodessa. Tutkimustuloksia käytetään suuntaamaan toimintaa tarvittavalla tavalla.

Raision vapaa-aikalautakunnan on tarkoituksenmukaista tutustua yhdessä sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä sivistyslautakunnan edustajien kanssa Islannin mallin toteutukseen kahdessa tai kolmessa Raisiota vastaavissa kehystössä Reykjavikin ympäristössä sekä ICRSA:n tutkimuskeskuksessa Reykjavikissa. Yhteystahot ehdotetuissa kunnissa ovat lasten ja nuorten sivistys-, sosiaali-, terveys- ja ehkäisevän päihdetyön vastuuhenkilöitä. Kohde- kunnat ovat Garbaer, Hafnarjordur ja Kopavogur. Matkan suunniteltu ajankoh- ta on 2.6.–5.6.2020.

Päätösehdotus

Sivistysjohtaja Juha-Pekka Lehmus

Vapaa-aikalautakunta päättää

oikeuttaa valitsemansa lautakunnan jäsenen ja virkamiehen osallistumaan tutustumismatkalle Islantiin.

Matka toteutetaan yhdessä sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä sivistyslauta- kunnan kanssa. Matkan kokonaiskustannukset saavat olla yhteensä enintään 1 800 €.

Päätös

Vapaa-aikalautakunta päätti yksimielisesti valita nuorisosihteeri Jouko Lapin ja lautakunnan jäsen Sampsa Suominen-Suvisaaren osallistumaan tutustu- mismatkalle Islantiin.

